

Микола Крикун

МОЇ ПАМ'ЯТНІ ЗУСТРІЧІ З АКАДЕМІКОМ ІВАНОМ КРИП'ЯКЕВИЧЕМ

Повернувшись у середині жовтня 1956 р. до Львова, я звернувся до Д. Л. Похилевича з проханням дати мені тему дипломної роботи. Яким же було моє розчарування, коли Дмитро Леонідович заявив, що зробити цього він не може, бо уже має, згідно з педнавантаженням, двох дипломників. Він порадив записатися до доцента Ярослава Павловича Кіся, якому не вистачало дипломників. Ярослав Павлович радо погодився бути моїм керівником (його дипломником став також мій шкільний товариш, а згодом і однокурсник Ярослав Ісаєвич): був ініціатором відзначення у 1961 р. 300-річчя Львівського університету, зокрема, написання його історії. Я, на думку Ярослава Павловича, мав опрацювати частину цієї книги. Зійшлися ми на тому, що дипломна матиме назву “Львівський університет на початку ХХ ст. (1900–1914)”.

Я завзято став збирати матеріали до цієї теми. Ознайомившись загалом із нечисленною, небагатою, літературою, приступив до фронтального перегляду газет і журналів, що виходили на початку ХХ ст., а по тому став посилено вивчати документи фондів “Львівський університет” та “Дирекція поліції у Львові” (у складі Державного архіву Львівської області) та фонду “Галицьке намісництво у Львові” (у складі Центрального державного історичного архіву України у Львові). Через якийсь час піймав себе на думці, що тема дипломної заширока. Оскільки було чимало відомостей про боротьбу студентів-українців Львівського університету за розширення своїх прав у його стінах і за створення окремого українського університету у Львові, то ми з Ярославом Павловичем вирішили, що саме ці питання треба висвітлити у дипломній роботі. У березні 1957 р. Ярослав Павлович звів мене з академіком Іваном Петровичем Крип'якевичем, директором Інституту суспільних наук у Львові: Ярослав Павлович вважав, що розмова з Іваном Петровичем як студентом Львівського університету на початку ХХ ст. допоможе мені повніше уявити тодішню політичну атмосферу у Львові і в Галичині в цілому та відтворити боротьбу українського студентства. Іван Петрович дуже доброзичливо прийняв мене в директорському кабінеті й поділився спогадами про свої студентські літа. Через два дні я знову був у тому самому кабінеті, розмовляв з Іваном Петровичем; він запропонував мені переглянути складену ним бібліографію студентського українського руху у Львові на початку ХХ ст.

Наступна моя зустріч з Іваном Петровичем Крип'якевичем відбулася навесні 1962 р. У той час я працював викладачем, але з огляду на кадрову ситуацію на історичному факультеті університету, вирішив перейти на роботу в Інститут

суспільних наук. Сиджу в прийомній директора Інституту. Відчиняються двері кабінету директора, з'являється Іван Петрович і, помітивши мене, каже: “Заходьте, товаришу Крикун”. Про те, що я прийду до нього на прийом, не знав ні він, ні хто інший. Тож я був вражений, що через п'ять років Іван Петрович упізнав мене. Він сказав, що нічого не має проти мого працевлаштування в Інституті, але що воно можливе тільки зі згоди обкому партії. При цьому, напівобернувшись у бік обкому, до якого, ведучи бесіду зі мною, сидів спиною, Іван Петрович промовив, підкреслюючи сказане жестом руки, що прийняття на роботу в Інститут – “це на-самперед політикум”. Пізніше я зрозумів, що тим самим Іван Петрович виявив до мене довір'я. Невдовзі після цієї зустрічі необхідність у моєму переході в Інститут відпала. Але увага цієї непересічної людини, яку я тоді відчув, назавжди закарбувалася в моїй пам'яті. Робота над дипломною, яку я успішно захистив, дала мені багато: я дослідив по суті ніким не вивчену проблему, а також попрацював над архівними документами, що дуже придалося мені в подальшій науковій діяльності.

Вісник Львівського університету. Серія історична. Вип. 37. Ч. 1. Статті та повідомлення. – Львів, 2002. – С. 36–37.